

secretariaat:
C. Drees, Leeferdinklaan 1,
7106CE, Winterswijk
0543-562428

KLASSIEKE MOTOR CLUBS EN HUN AANSPRAKELIJKHEIDS RISICO'S

DATUM: 4 maart 2008
OPSTELLER : F. Remmerswaal

1. Inleiding

Dit onderzoek is een initiatief van de Stichting Eenhoorn Federatie. Het onderzoek heeft betrekking op de aansprakelijkheidsrisico's die een motorclub loopt en de mogelijkheden om deze risico's af te dekken.

De zorg heeft met name betrekking op de aansprakelijkheid van de vereniging bij een ongeval waarbij een motorfiets is betrokken. Voor enkele besturen is dit de reden om zeer terughoudend om te gaan met het organiseren van toerritten.

In het onderzoek is er van uitgegaan dat de vereniging volledig rechtsbevoegd is.

Ook zijn de verzekeringspakketten van de KNMV en de FEHAC onderling vergeleken en getoetst aan de behoeftes van de aangesloten clubs.

In de conclusie wordt geen concrete aanbeveling gedaan naar de aangesloten clubs. In de eerste plaats omdat we daarvoor ter zake niet voldoende deskundig zijn en omdat elke club zijn eigen afwegingen maakt. Wel hopen we met deze notitie voldoende handvaten te kunnen geven voor deze afweging.

2. Samenvatting

De keuze om iets al dan niet te verzekeren wordt bepaald door de afweging van kosten (premie) en risico. De vraag is dan kun je het risico zelf dragen of niet. Waarbij het risico bestaat uit aansprakelijk zijn voor schade en aansprakelijk gesteld kunnen worden.

In eerste instantie gaat het om de bescherming van de vereniging, haar bestuurders en ook van de leden die een treffen of evenement organiseren.

Verenigingen zoals wij die kennen zijn vrijwel allemaal volledig rechtsbevoegd. Dat wil zeggen dat de vereniging uitsluitend als rechtspersoon kan worden aangemerkt. Bestuurders zijn niet hoofdelijk aansprakelijk.

Wettelijke aansprakelijkheid betreft altijd schade aan derden (financieel, materieel en letsel). Een verzekering is hiervoor aan te raden, mede gezien de relatief lage premiekosten. Het is aan

te raden om dit te combineren met een rechtsbijstand verzekering, zodat ook een onterechte aansprakelijkheidstelling kan worden weerlegd.

Letsel ten gevolge van een motorongeval is in de verzekeringsvoorwaarden vrijwel altijd uitgesloten. Aansprakelijkheid bij een motorongeval kan worden voorkomen door zorgvuldig te handelen tijdens evenementen en deze goed voor te bereiden (zie richtlijnen). Ook kan er veelal aanspraak worden gemaakt op de WA verzekering van de motorrijder. Echter gezien de hoge schadeclaims kan het ondanks de kleine kans toch een zodanig risico vormen dat het raadzaam is hiervoor een aparte verzekering af te sluiten. Dit kan veelal per evenement.

Bestuurders en leden die namens de vereniging handelen kunnen ook gezamenlijk of zelfs individueel door de vereniging aansprakelijk worden gesteld (Burgerlijk Wetboek art. 2.9.). Dit kan alleen als de vereniging schade is toegebracht ten gevolge van grove nalatigheid of het eigenstandig aangaan van risicovolle overeenkomsten, onrechtmatige daad e.d. door één of meerdere bestuurders.

Bij een vereniging met volledige rechtbevoegdheid kan dit worden beschouwd als een persoonlijk risico van de bestuursleden. Dit risico is niet via de eigen particuliere WA verzekering afgedekt.

3. Aansprakelijkheid.

Bij aansprakelijkheid kan men onderscheid maken tussen interne en externe aansprakelijkheid die beide hieronder verder worden uitgewerkt.

3.1 Externe aansprakelijkheid

Wettelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon (vereniging).

In principe geldt hier dezelfde aansprakelijkheid als voor een natuurlijk persoon. Aangesproken door derden wegens onrechtmatige daad.

Voorwaarden:

- Er moet sprake zijn van schade
- Er moet sprake zijn van een onrechtmatige daad in handelen of nalaten.
- Er moet een causaal verband zijn tussen schade en onrechtmatige daad.
- Er moet sprake zijn van schuld:
 - Subjectieve : verwijtbaarheid en onachtzaamheid
 - Objectieve : volgens wet- en regelgeving (verkeerswetgeving)

Voorbeelden van objectieve schuld, die hier aan zouden kunnen voldoen:

- Een camping weekend organiseren in een natuurgebied , waarbij schade ontstaat aan flora en fauna.
- Illegaal in de polder een wegrace organiseren, waarbij drachtige koeien op hol slaan en letsel oplopen.
- Tijdens een toerit wordt een groep motoren over een stuk weg geleid waarbij vanwege wegwerkzaamheden tijdelijk een inrijverbod geldt voor motorvoertuigen. (praktijkgeval BSA club, 2007). Indien tijdens een politiecontrole de hele groep hier proces verbaal krijgt is de club hiervoor aansprakelijk.

Het is wat lastiger bij de boordeling van een subjectieve schuld, omdat het hier om meer relatieve begrippen gaat als verwijtbaarheid en onachtzaamheid.

Enkele voorbeelden:

- Tijdens een toerit treedt op verzoek van de organisatie iemand op als verkeersregelaar. Door een foute inschatting geeft hij ten onrechte het sein dat er een weg kan worden overgestoken. Er ontstaat een ongeval met één van de deelnemers.
- Twintig personen rijden in clubverband door Duitsland. Er ontstaat een verkeersongeval. (praktijkgeval, waarbij de groepsleider in tijdelijke hechtenis werd genomen totdat duidelijk was wie er aansprakelijk is)
- Tijdens een toerit wordt bij aankomst een verplichte parkeerplaats aangewezen bij een kinderspeelplaats voor kleuters. Een kleuter verbrandt zijn handen aan de hete uitlaat.

Voorbeelden van situaties waarbij de organisatie niet aansprakelijk is.

- Een deelnemer is onbekwaam (drankgebruik, ziekte e.d.)
- Een deelnemer neemt uit eigen wil niet de verkeersregels in acht.
- Een deelnemer vertoont roekeloos rijgedrag.
- Motor van deelnemer heeft geen goede remmen of is anderszins technisch onveilig.

Indien de vereniging in deze gevallen aansprakelijk wordt gesteld voor de schade is dat altijd de vereniging als rechtspersoon. Dus geen hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders, tenzij grove nalatigheid kan worden verweten naar één of meerdere bestuurders (zie volgend hoofdstuk).

Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering.

In vrijwel alle gevallen hebben deze WA-verzekeringen voor verenigingen een uitsluiting voor schades waarbij motorvoertuigen zijn betrokken. Deze uitsluitingen zijn meestal zo ruim gedefinieerd in de polis dat als er ook maar een motor in de buurt is dit voor de maatschappij al een grond is om de schade niet te dekken, terwijl dit juist de grootste risicodragende activiteit is van onze clubs.

Risico beperking en verzekering van toerritten e.a. evenementen.

Het risico en aansprakelijkheid kan worden beperkt door:

- Inschrijving en akkoordverklaring deelnamevoorwaarden. (is wel een drempel maar niet rechtsgeldig)
- Neem voldoende voorzorgsmaatregelen die verwijtbaarheid kunnen ontcrachten.
- Aanvullende WA-verzekeringen of evenementenverzekering met dekking van motorongevallen.

Voorwaarden voor deelname.

Deelname aan een toerit of ander risicodragend evenement is alleen mogelijk na inschrijving. Inschrijving is alleen mogelijk na ondertekening van een inschrijfformulier met deelnamevoorwaarden. Vast staat wel dat dit een uiting is van zorgvuldig handelen.

Een dergelijke exoneratieparagraaf bevat in ieder geval de volgende elementen:

- Het staat de deelnemer vrij van de route af te wijken of vroegtijdig af te haken.
- De deelnemer houdt zich te allen tijde aan de geldende wet en regelgeving zoals de verkeersregel.
- De route is opgemaakt volgens de laatste gegevens. De vereniging is niet aansprakelijk voor gewijzigde verkeerssituaties en kennelijke verschrijvingen en/of drukfouten.

- De technische staat van het voertuig van de deelnemer is in overeenstemming met de eisen volgens wet- en regelgeving en vormt geen gevaar voor hemzelf en andere deelnemers.
- De voorrijder geeft aanbevelingen en doet suggesties voor de best te volgen route en groepsindeling. Het staat de deelnemer vrij om hiervan af te wijken als naar zijn mening en inzicht deze aanbevelingen in strijd zijn met de veiligheid van hemzelf of anderen, de wet en regelgeving of andere zaken waarvoor de deelnemer verantwoordelijk is. Probeer niet te werken met een voorrijder. Geef alle deelnemers zelf een routebeschrijving of geef anderszins de route aan (bepijlen kan problemen geven omdat de pijlen weggehaald kunnen zijn of omgedraaid enz.)
- De deelnemer houdt rekening met de medeweggebruikers door: overlast van de rijdende motorengroep tot een minimum te beperken en rekening te houden met de overlast die de groep motoren kan veroorzaken bij andere recreanten, vee, huisdieren enz.
- De toerit bevat op geen enkele wijze een competitie of wedstrijd element.
- Het is niet toegestaan als verkeersregelaar op te treden.

Vorzorgsmaatregelen.

Belangrijke voorzorgsmaatregel die een zorgvuldige voorbereiding aantonen:

- Verstrek alle deelnemers een routebeschrijving.
- Neem geen route onderdelen in de beschrijving op die in strijd zijn met wet- en regelgeving. Inrijden eenrichtingsverkeer. Verbod motorvoertuigen (dijkenritten) enz.
- Niet waarschuwen voor gevaarlijke situaties. Deelnemer moet zelf alert en geconcentreerd rijden.
- Verbied het spontaan verkeersregelen.
- Zo kort mogelijk voor de rit de tocht narijden voor wijzigingen,
- Bij grote groepen de groep opsplitsen in groepen van maximaal 10 of minder motoren i.v.m. overlast en veiligheid.
- In buitenland geen grotere groepen van 5 motoren (wordt niet als georganiseerde groep beschouwd)
- Schrijf een duidelijk rij-instructie voor: niet inhalen, zorg voor achterblijver, opwachten, oversteken, baksteenverband rijden enz.

WA-verzekering (motordekking)

Aanvullende verzekering

Navragen. Evenementen verzekering, wat zijn de mogelijkheden

Eigen verzekering deelnemer

Bij de meeste WA motorfiets verzekeringen is er alleen sprake van uitsluiting als er sprake is van een snelheidswedstrijd of –rit of een behendigheds- of regelmatigheidwedstrijd of –rit (deels) in buitenland. Een toerit valt hier niet onder. Van belang is dan ook deze elementen in de inschrijving uit te sluiten. Bij een aantal verzekeringsmaatschappijen is dit nagevraagd en bij allen bevestigd.

3.2 Interne aansprakelijkheid

Interne aansprakelijkheid wil zeggen dat de vereniging (de Algemene Ledenvergadering) het bestuur in zijn geheel of gedeeltelijk aansprakelijk kan stellen voor zijn

verantwoordelijkheden. Deze verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in artikel 2.9 van het Burgerlijk Wetboek.:

“Elke bestuurder is tegenover de rechtspersoon (de vereniging) gehouden tot een behoorlijke invulling van de hem opgedragen taak (zie statuten). Indien het een aangelegenheid betreft die tot de werkkring van twee of meer bestuurders behoort, is ieder van hen voor het geheel aansprakelijk ter zake van een tekortkoming, tenzij die niet aan hem te verwijten is en hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden.”

Wie zijn bestuurders.

Dit kunnen zowel huidige als ex bestuurders zijn. Afhankelijk van de bestuursperiode waarop de beslissing betrekking heeft. Ook leden die namens het bestuur verplichtingen aangaan kunnen als bestuurder verantwoordelijk worden gesteld.

Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid..

De bij de Eenhoorn aangesloten clubs zijn dergelijke formele verenigingen, dat wil zeggen dat ze aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel
- Notarieel vastgesteld statuten.
- Begroting, jaarrekening en kascontrole.
- Democratische besluitvorming en verslaglegging.

Bestuurlijke aansprakelijkheid.

Bij een formele vereniging is het bestuur uitsluitend aansprakelijk als er sprake is van onbehoorlijk bestuur. Dat wil zeggen volgens de fatsoensnormen zoals die op dat moment door de rechter worden ingeschat.

Hoofdelijke aansprakelijkheid.

Bij een formele vereniging heeft dit voornamelijk betrekking op financiële schulden die ontstaan als bij grove nalatigheid van één of meerdere bestuurders of als deze buiten taken en/of bevoegdheden handelt. Hieronder vallen de onrechtmatige daad (onwettige handeling), wanprestaties, nalatigheid en onvoorzichtigheid.

Voorbeelden van onbehoorlijk bestuur:

- Het opzettelijk verwaarlozen van verplichtingen, bijvoorbeeld het niet betalen van ontvangen rekeningen.
- Uit onachtzaamheid handelen omdat men geen zin heeft of zaken vergeet.
- Het aangaan van financiële verplichtingen zonder behoorlijke voorbereidingen.
- Het achterhouden van informatie die leidt tot schade aan de vereniging.
- Verwaarlozen van de kredietbewaking.
- Het niet tijdig onderkennen en indekken voor onvoorzienbare niet te dragen risico's
- Het aanstellen van een bestuurder met onvoldoende kwaliteit (voornamelijk betrekking op penningmeester), waaraan moet een bestuur voldoen:
 - Vereniging ingeschreven bij Kamer van Koophandel en statuten notarieel vastgelegd.
 - Omschrijving van bestuurstaken en bevoegdheden.

- Procedures voor het doen van uitgaven, tekenbevoegdheid, kasbeheer en budgetbeheer.
- Scheiding van beheer en controles (kascontrole commissie)
- Jaarlijks opstellen van financieel en vereniging jaarverslag met goedkeuring van ALV.
- Jaarlijks opstellen van begroting met goedkeuring van ALV.
- Stel notulen vast en archiveer (besluitenlijst)
- Jaarlijks detacheren van totaal beleid (niet alleen financieel)

Bestuurlijke Aansprakelijkheidsverzekering.

Indien aan bovenstaande voorwaarden is voldaan kan het bestuur of bestuursleden niet hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld. Alleen de vereniging als rechtspersoon kan aansprakelijk worden gesteld.

Eigen particuliere WA-verzekering.

In de meeste gevallen beschikken de bestuurders zelfstandig over een eigen particuliere WA-verzekering. Deze verzekering dekt geen schade waarbij een motorvoertuig is betrokken. Daarnaast wordt ook geen schade uitgekeerd indien deze voorkomt uit een bestuursfunctie. In de eerste plaats wordt een bestuurder door de verzekering niet beschouwd als een particulier. En ten tweede wordt er alleen aansprakelijkheid geaccepteerd voor een natuurlijke persoon die rechtstreeks betrokken was bij de gebeurtenis.

Rechtsbijstand.

Indien de vereniging door een derde aansprakelijk wordt gesteld wil dat niet zeggen dat de vereniging ook daadwerkelijk aansprakelijk is. Een rechtsbijstand verzekering kan hier in veel betekenissen. Zeker als die bij de zelfde maatschappij wordt ondergebracht waarbij de bestuurlijke aansprakelijkheid is verzekerd.

4. Vergelijking van het verzekeringsaanbod.

In de bijlage is het verzekeringsaanbod weergegeven van de KNMV, FEHAC en de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering zoals die door de Eenhoorn federatie was afgesloten.

KNMV pakket.

De KNMV heeft een compleet pakket bestaande uit:

- Wettelijke Aansprakelijkheid verzekering (WAV) voor de vereniging
- Bestuurders aansprakelijkheidsverzekering (BAV)
- Ongevallen verzekering.

De WAV dekt de risico die een vereniging kan lopen (geen schade door of aan motoren). De premie bedraagt € 0,90 per lid. Bij een vereniging van 500 leden is dat € 450,--. Bij deze verzekering is een rechtsbijstandverzekering inbegrepen.

De BAV dekt het risico dat bestuurders zelf kunnen lopen. Bij een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is dit risico zeer gering. Maar gezien de relatief lage premie kan het toch raadzaam zijn deze verzekering af te sluiten.

De ongevallen verzekering is niet noodzakelijk en dekt ook niet de schade waarvoor de vereniging aansprakelijk kan worden gesteld. De ongevallen verzekering keert een vast bedrag uit bij invaliditeit of overlijden ten gevolge van een ongeval en wordt door de aanbieder gezien als een uiting van bestuurlijk verantwoordelijkheidsgevoel voor haar leden. Gezien de relatief hoge premie kun je afvragen of dit nodig is.

FEHAC pakket.

Alle bij de FEHAC aangesloten verenigingen zijn collectief verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid (geen schade door of aan motoren). Bij een volledig rechtsbevoegde vereniging is het bestuur niet wettelijk aansprakelijk. De verzekering heeft dus in de meeste gevallen geen betrekking op bestuurdersaansprakelijkheid, zoals die bij de KNMV apart wordt verzekerd. Bij de verzekering van de FEHAC is ook geen rechtsbijstand inbegrepen. Daar staat tegenover dat premie per lid zeer laag is € 0,03 per aangesloten lid. De FEHAC betaald deze premie uit de contributiegelden en worden dus niet apart bij haar leden in rekening gebracht.

ABN AMRO (SEF)

De verzekering was door de Eenhoornfederatie (SEF) afgesloten en heeft betrekking op de wettelijke aansprakelijkheid van de SEF die kan ontstaan bij de door de SEF georganiseerde evenementen (geen schade door of aan motoren). Ook bij de verzekering van de SEF is geen rechtsbijstand inbegrepen. De verzekering is vergelijkbaar met die van de FEHAC. Met dat verschil dat het hier uitsluitend om evenementen van de SEF zelf gaat, terwijl het bij de FEHAC ook de evenementen die door aangesloten clubs zelf zijn georganiseerd zijn verzekerd. De premie per lid is ook zeer laag en bedraagt € 0,04 per aangesloten lid.

5. Brongegevens.

Scouting Nederland, Bestuurlijke aansprakelijkheid, mei 2007

Vrijwilligers centrale Wassenaar, Checklist, Bestuurlijke aansprakelijkheid, oktober 2007

KNMV, diverse reacties op forumdiscussies

Vereniging (volledig rechtsbevoegd) rechtspersoon

Bestuur
aansprakelijkheid
naar vereniging
BW art. 2.9

aansprakelijkheid

Derden
Er moet sprake zijn van schade waarvoor vereniging verantwoordelijk is. (onrechtmatige daad)
- financieel ??
- lichamenlijk letsel
- materieel

Bestuurlijke aansprakelijkheid:

- wanprestatie (buiten besluitvorming)
- onrechtmatige daad (in strijd met wet)
- schade aan vereniging

Bestuurder persoonlijk aansprakelijk:

- eigenstandig handelen
- schade aan vereniging
- eigen WA verzekering

Schade waarbij motorvoertuigen zijn betrokken.
eigen risico deelnemer:
- verkeersfouten
- overtredingen
- onbekwaam
clubrisico
- verkeerde aanwijzingen

AANBIEDER	KNMV			SEF		FEHAC
	Nationale Nederlanden			ABN-AMRO	AXA	
Maatschappij	Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering	Bestuurders aansprakelijkheidsverzekering	Ongevallen verzekering	WA Bedrijfspolis	WA Bedrijfspolis	
Verzekerden	<ul style="list-style-type: none"> • bestuurders • vrijwilligers (bij activiteiten voor club) 	<ul style="list-style-type: none"> • bestuurders (persoonlijk) 	<ul style="list-style-type: none"> • alle leden tijdens evenement of tour 	<ul style="list-style-type: none"> • bestuurders van aangesloten clubs 	<ul style="list-style-type: none"> • bestuursleden van aangesloten clubs 	
Dekking	Wettelijke aansprakelijkheid voor schade, kosten van verweer en rechtsbijstand	Aansprakelijkheid bestuurders(leden) door vereniging bij wanprestatie, eigenhandig handelen ed.	Ongeval tijdens tour of evenement (dood of invalide) Geen volledige dekking bij aansprakelijkheid	Wettelijke aansprakelijkheid voor schade (geen rechtsbijstand)	Wettelijke aansprakelijkheid voor schade (geen rechtsbijstand)	
Motorvoertuigen	Uitgesloten schade met of door motorvoertuigen, Een aanvullende verzekering is alleen mogelijk voor bij de KNMV geboekte VRO's	n.v.t.	Bepaalde levensverzekering	Uitgesloten schade met of door motorvoertuigen	Uitgesloten schade met of door motorvoertuigen	
Kosten	€ 0,90 per lid	€ 73	€ 0,89 per lid	€ 125 € 0,04 per lid	€ 1950 € 0,03 per lid	
Dekking	€ 2.500.000 € 5.000.000 (per jaar)	€ 125.000	€ 11.000 (overlijden) € 23.000 (invalide)	€ 1.100.000 € 2.300.000 (per jaar)	€ 1.250.000 € 2.500.000 (per jaar)	
Uitsluiting	<ul style="list-style-type: none"> • Zaken onder opzicht • opzet • wedstrijden • geweld 	<ul style="list-style-type: none"> • verontreiniging (leke tank) • opzet 	<ul style="list-style-type: none"> • misdrijf • opzet 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaken onder opzicht • opzet • wedstrijden • geweld 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaken onder opzicht • opzet • wedstrijden • geweld 	
Opmerking	KNMV pakketprijs i.c. lidmaatschap KNMV		Wordt beschouwd als een gevoel van verantwoordelijkheid van bestuur.			

Aan de gegevens in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend

